

ATLAS DOBRÉ PRAXE V SOCIÁLNÍ EKONOMII

Úryvek prezentace, kterou připravila Nadace pro sociální a ekonomické iniciativy na základě materiálů shromážděných partnery v rámci projektů EQUAL:

W poszukiwaniu
polskiego modelu
ekonomii społecznej

(<http://es.ekonomiaspoleczna.pl>)

a

PROMES

PROMOCJA EKONOMII SPOŁECZNEJ

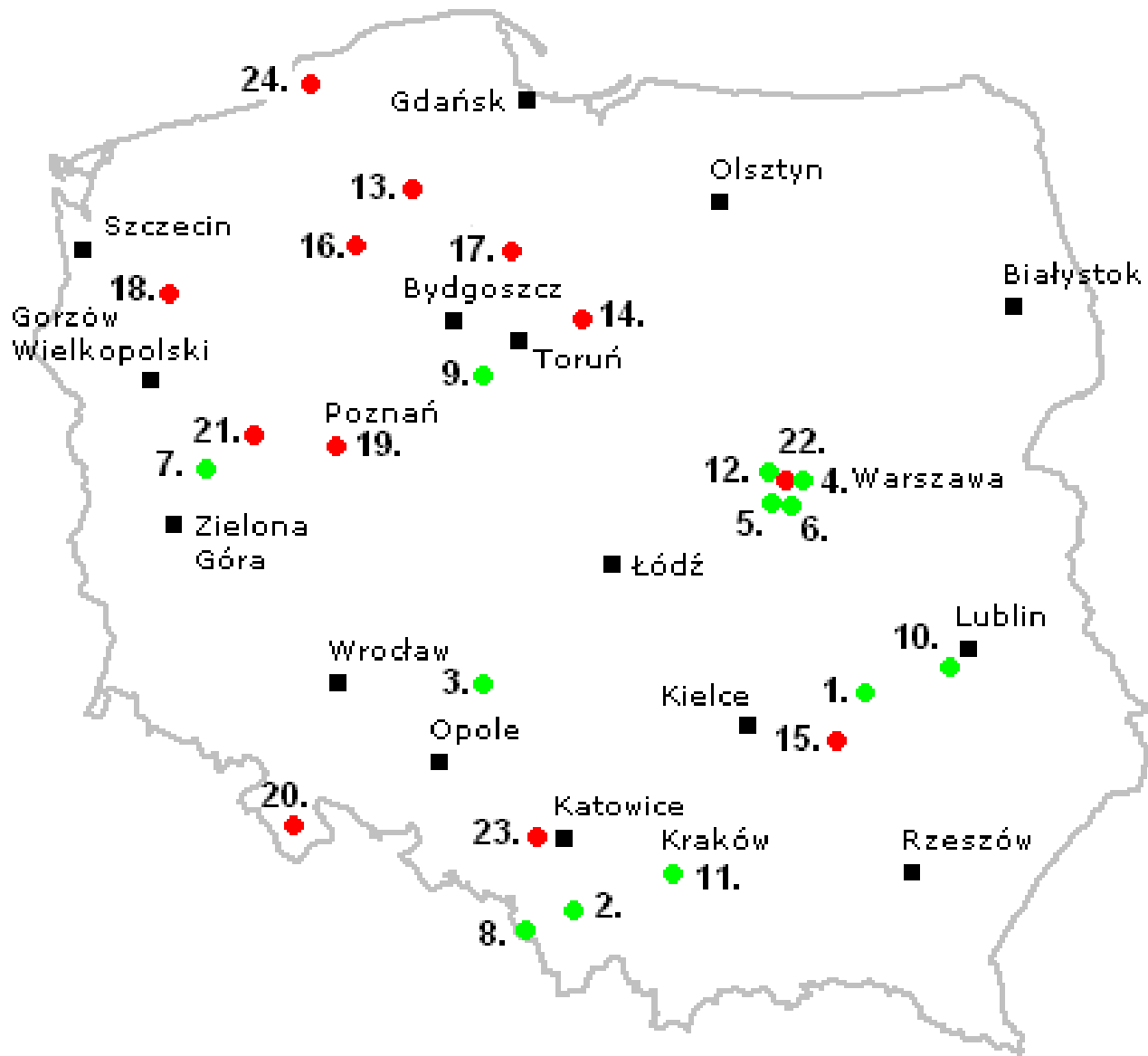
(<http://promes.org.pl>)

Více informací naleznete na internetové stránce:

<http://www.ekonomiaspoleczna.pl>

ATLAS DOBRÉ PRAXE V SOCIÁLNÍ EKONOMII

1. Sdružení pro rozvoj obce Bałtów „Bałt”
2. Bielské umělecké sdružení Teatr Grodzki
3. Sociální družstvo poskytující služby, obchod a výrobu v Byczyně
4. Habitat for Humanity
5. Sdružení Postižení pro prostředí EKON
6. Dílna různých věcí SYNAPSIS
7. Nadace „Nasz Dom” /Náš dům/
8. Sdružení vzájemné pomoci „Być Razem” /Být spolu/
9. Sdružení vzájemné pomoci „Flandria”
10. Sdružení Emaus v Lublinu
11. Penzion a restaurace „U Pana Cogito”
12. Banka druhé ruky
13. EKO „Szkola Życia” /Škola života/
14. Sdružení pro rozvoj obce Sokołowo
15. Komunita chléb života
16. Sdružení pro rozvoj obce Debrzno
17. Grudziądzké centrum CARITAS
18. Centrum podpory rodiny Caritas v Korytowě
19. Místní centrum sociální integrace Piątkowo
20. Místní fond Masivu Sněžníku
21. Sdružení regionální centrum pro lidí a prostředí CIS /Centrum sociální integrace/
22. Nadace „Sławek”
23. Sociální družstvo „Kaszt-Rom”
24. Sociální družstvo "Szansa i Wsparcie" /Šance a podpora/

LEGENDA:

- przypadki opisane w pierwszej części Atlasu Dobrych Praktyk
- przypadki opisane w drugiej części Atlasu Dobrych Praktyk

1 Obec, kterou oživilí dinosauři SDRUŽENÍ PRO ROZVOJ OBCE BAŁTÓW „BAŁT”

CÍL/MISE

- hospodářské oživení obce, kterou ohrožuje nezaměstnanost
- rozvoj technické infrastruktury
- vytvoření šancí na lepší život pro obyvatele
- rozvoj místní komunity

KONTEXT

- nezaměstnanost v letech 2002–2003 – více než 30 procent
- nepatrné šance na rozvoj zemědělství
- nekompetence místních orgánů

ČINNOSTI

- v Polsku první Jurský park (více než 50 modelů dinosaurů v životní velikosti)
- plavby na vorech po řece Kamienna
- sjezdovka; jezdecké centrum
- „Zwierzyniec” /mini ZOO/ (během ekosafari lze vidět alpaky, lamy, pštrosy, daňky, exotické ptáky)

VÝSLEDKY PROJEKTU

- více než 200 tisíc turistů za rok
- pokles nezaměstnanosti ze 30 na 7–8 procent
- dvojnásobně větší příjmy do rozpočtu obce
- 128 pracovních míst ve 4 nově vzniklých subjektech sociální ekonomie
- turistická infrastruktura
- změna obrazu obce

Právní forma:

- sdružení – inspiruje zakládání společností s r.o., které se budou zabývat jednotlivými druhy činností pro rozvoj obce
- nadace, společnost s r.o.

Stupeň ekonomické soběstačnosti:

- v současné době je záměr nesoběstačný – důvod: každý rok velké investice do turistické infrastruktury
- možnost uskutečňování rozpočtů bez větších problémů – díky podpoře z veřejných prostředků
- každoročně systematický růst výnosů z podnikatelské činnosti

SILNÉ STRÁNKY PROJEKTU

- komplexní přístup – práce na vytvoření značkového turistického produktu včetně celé infrastruktury
- plánování činností – vypracování podrobného plánu včetně vyznačení cílů, současné zanesení tohoto celku do vývoje turistických aktivit v obci a okrese
- zapojení a podpora ze strany členů Sdružení a obyvatel – na začátku bylo 120 účastníků záměru; dnes je zapojených více než 290 osob; stálý tým sestává okolo 10–20 osob
- umění využití příležitostí – Jurský park vznikl díky objevení stop dinosaurů

NEÚSPĚCHY/PROBLÉMY PŘI REALIZACI

- absence vhodné infrastruktury potřebné k organizaci plynulého a bezpečného cestovního ruchu
- administrativní překážky, např. v případě spuštění plaveb na vorech
- různé výklady práva při zavádění inovačních turistických produktů nebo činností
- počáteční kritický postoj části společnosti – velká skupina tzv. „fanoušků porážky“

3 Družstvo důstojného života **SOCIÁLNÍ DRUŽSTVO POSKYTUJÍCÍ SLUŽBY, OBCHOD A VÝROBU V BYCZYNĚ**

CÍL/MISE

- snížení nezaměstnanosti
- prevence alkoholismu a sociálního nepřízpůsobení
- hospodářský rozvoj obce

KONTEXT

- dlouhodobá skrytá nezaměstnanost
- nízké vzdělání obyvatel

ČINNOSTI

- vznik Centra sociální integrace „CISPOL“ (motivačně terapeutické dílny, podpůrné skupiny – učení správnému psaní, osobní kultuře)
- školení v povoláních zámečníka, tesaře, stavebního dělníka, zahradníka
- úkoly členů družstva: mj. vykonávání sezonních prací (úklid sněhu z ulic, chodníků a střech)
- programy v oblasti rozvoje turismu v obci, mj. stavba dřevěného hradu stylizovaného do středověké budovy

VÝSLEDKY PROJEKTU

- pokles nezaměstnanosti na území obce
- pracovní místa a příjmy pro 10 členů družstva
- nárůst příjmů do rozpočtu obce

Právní forma :

- sociální družstvo
- „CISPOL” – pomocné hospodářství Městského úřadu v Byczyně (financované z prostředků úřadu)

Stupeň ekonomické soběstačnosti:

- 80 % (20 % – podpora z Centra pro podporu sociálních družstev)
- náklady na běžný roční provoz: dle rozvahy cca 510 tisíc PLN

SILNÉ STRÁNKY PROJEKTU

- nápad – zapojení se do místních činností pro místní rozvoj
- tým – vhodně zvolený, s lídrem, který dokáže lidí inspirovat a mobilizovat je k práci
- podpora ze strany místních partnerů – samosprávy, podnikatelů, společnosti
- nika, ve které jsou poskytovány služby – nechut' ostatních podnikatelů k vykonávání prací jako jsou: pokládání žulových dlažebních kostek, renovace obranných hradeb, stavba středověkého hradu

NEÚSPĚCHY/PROBLÉMY PŘI REALIZACI

- nutnost působení na trhu jako komerční podnik – zatížení daněmi a platbami na sociální a zdravotní pojištění
- labilní finanční situace; absence kapitálu – snížení likvidity (potíže se složením vadia ve výběrových řízeních; prodlevy v platbách za materiály a služby nebo s vyplácením mezd členům a pracovníkům; snížení zisků z důvodů odložených splatností a tím pádem nemožnost využití slev od dodavatelů při platbě v hotovosti nebo při krátkém termínu splatnosti

4 Pomáháme rodinám bydlet **HABITAT FOR HUMANITY**

CÍL/MISE

- pomoc nemajetným rodinám při výstavbě vlastního bydlení
- rozvoj místních společností
- rozvoj partnerství a dobrovolnictví

KONTEXT

- vysoké ceny bytů v Polsku
- 3,6 milionů rodin bez vlastního bydlení

ČINNOSTI

- domy staví potřebné rodiny, dobrovolníci a dárci
- pomoc bytovým družstvům s rekonstrukcemi bytů, které nespĺňují základní standardy
- zakládání místních organizací Habitatu – členy jsou rodiny, které se chtějí podílet na výstavbě
- fond umožňující výstavbu dalších domů
- program mikropůjček pro postižené osoby na úpravy a rekonstrukce bytů

VÝSLEDKY PROJEKTU

- 96 rodin v Polsku bydlí v bytech postavených s Habitatem
- 18 bytů je ve výstavbě

Právní forma:

- nadace

Stupeň ekonomické soběstačnosti:

- financování jednotlivých projektů z Provozního fondu pro lidstvo (vedeného každým oddělením HFH), který je tvořen z darů věcných i peněžních a postupným splácením půjček rodinami (princip perpetuum mobile)
- rodiny splácejí půjčky v podobě bezúročných splátek po dobu 30 let
- spolufinancování subjektem na vyšší úrovni (Habitat International) pouze prvního domu v nové oblasti
- v nákladech na stavbu se zohledňuje věcné dary (např. stavební materiály), které se současně nenaceňuje po tržních cenách (jejich hodnota se odhaduje na základě dokladu vystaveného dárce, který se pak zohledňuje při daňových odpočtech – jsou to obvykle náklady na výrobu)

SILNÉ STRÁNKY PROJEKTU

- idea – pomoc v řešení závažného problému – umožnění účastníkům dosáhnout na vlastní bydlení
- forma – účastníky se nezastupuje, ale aktivně podporuje
- budování komunity na každé úrovni – působení v různých oblastech života: v církvi, v práci, v místní i širší společnosti
- pocit bezpečí – realizace investic jednotlivými odděleními při současném „ochranném štítu“, který poskytuje organizace

NEÚSPĚCHY/PROBLÉMY PŘI REALIZACI

- potíže s managementem a hodnocením efektivity jednotlivých partnerů způsobené různou úrovní aktivity a kompetencí (v Polsku na začátku 29 partnerů, nyní 5 aktivních)
- častý jev nárůstu požadavků rodin (v průběhu programu se začínají dožadovat zvýšení komfortu vznikajícího bydlení)
- administrativní a byrokratické potíže spojené se získáním povolení na stavbu a pak jejím vedením
- rychlost staveb – počet staveb je příliš nízký (důvodem je rychlost vrácení prostředků do Provozního fondu pro lidstvo)

Ekologičtí mravenci z EKON SDRUŽENÍ „POSTIŽENÍ PRO PROSTŘEDÍ EKON”

CÍL/MISE

- sociální a pracovní aktivizace a rehabilitace postižených, především psychicky nemocných
- ochrana životního prostředí
- ekologická osvěta společnosti

KONTEXT

- více než 5,2 milionů postižených v Polsku
- nízká pracovní aktivita této skupiny
- marginalizace především psychicky nemocných
- stereotyp, že psychicky nemocní nemohou být dobrými pracovníky

ČINNOSTI

- tříděný sběr obalů bezprostředně v domácnostech a institucích
- opětovné třídění odpadů a jejich odesílání do recyklačních závodů
- zprostředkovávání práce pro zdravé i postižené; školení

VÝSLEDKY PROJEKTU

- 845 pracovních míst pro postižené
- ve Warszawě sběr odpadů ze 60 tis. domácností
- více než 7 mln PLN zisku (do konce roku 2006)
- přátelství mezi postiženými
- terapeutický efekt
- zlepšení stavu prostředí
- změna ve vnímání psychicky nemocných (dobré znamení pro EKON)

Právní forma:

- sdružení

Stupeň ekonomické soběstačnosti:

- 100procentní
- náklady na běžný provoz: cca 3,7 mln PLN

SILNÉ STRÁNKY PROJEKTU

- nápad – spojení práce postižených s propagováním ekologie
- profesionalita zakladatelů – velké organizační schopnosti, obchodní a administrativní zkušenosti
- rozsah působení – 16 center na území čtyř vojvodství
- vysoká kvalita služeb – v roce 2006 EKON obdržel certifikát Systému řízení jakosti v souladu s normou PN-EN ISO 9001:2001
- velmi dobré ohlasy na projekt – změna ve vnímání psychicky postižených

NEÚSPĚCHY/PROBLÉMY PŘI REALIZACI

- malé pochopení Pracovního úřadu nebo Centra sociální pomoci pro takový druh aktivizace postižených
- prodlevy PFRON /Státní fond pro rehabilitaci postižených/ ve vyplácení refundací
- obrovský počet kontrol (v letech 2004–2006 – 61)
- chybí vlastní pozemek na třídírnu – omezené možnosti plánování a vývoje
- obrovský počet formalit nutných k vytvoření a udržení pracovního místa pro postiženou osobu

6 Dílna různých věcí **NADACE SYNAPSIS**

CÍL/MISE

- pracovní a sociální aktivizace dospělých nemocných autismem
- diagnostika a terapie dětí nemocných autismem

KONTEXT

- cca 30 tisíc nemocných autismem
- příliš pozdní stanovení diagnózy
- nemožnost zaměstnání nemocných, kteří mohou pracovat

ČINNOSTI

- Centrum pro děti s autismem (300 rodin v ambulantní péči)
- sociální podnik Dílna různých věcí SYNAPSIS (dílny: truhlářská, keramická, polygrafická, rukodělné výrobky)
- příprava internetového obchodu

VÝSLEDKY PROJEKTU

- zaměstnání 24 dospělých osob s autismem
- nácvik samostatnosti nemocných

Právní forma:

- zařízení pro pracovní rehabilitaci, nadace

Stupeň ekonomické soběstačnosti:

- zatím nesoběstačný záměr (EQUAL 1,25 mln PLN a Samospráva mazověckého vojvodství 650 tisíc PLN z prostředků PFRON)
- dle plánů – příjem umožňující pokrytí 15 až 30 procent nákladů na provoz
- náklady na běžný roční provoz: je potřeba 1,5 mln PLN na udržení provozu dílny
- s ohledem na specifika autismu – hromadná výroba a zisk na úrovni 100 % – jsou nemožné

SILNÉ STRÁNKY PROJEKTU

- vytrvalý a flexibilní tým
- vznik nápadu v již existující a dynamicky fungující organizaci
- odhodlání nadace SYNAPSIS
- pomoc od zahraničních organizací
- velký počet spojenců – „čím více spojenců, tím lépe“

NEÚSPĚCHY/PROBLÉMY PŘI REALIZACI

- nepochopení výjimečnosti projektu „Partnerstwo dla Rain Mana“ /Partnerství pro Rain Mana/ ze strany administrace (ukládání komplikovaných a zbytečných požadavků – ve výsledku: dvakrát ztráta likvidity)
- hromadění se byrokratických překážek
- obava z dalšího financování poté, co budou vyčerpány prostředky z EQUAL

7 Náš náhradní dům v Lutolu Mokré NADACE „NASZ DOM” /Náš dům/

CÍL/MISE

- vytvoření vhodných podmínek chovancům náhradní rodiny, kteří vstupují do dospělosti
- vytvoření pracovních míst pro nezaměstnanou mládež
- aktivizace místní společnosti

KONTEXT

- absence řešení problémů vyplývajících z odmítnutí dětí z dětských domovů

ČINNOSTI

- Sdružení náhradních rodin (mj. propagování zástupného rodičovství, učení dětí z těchto rodin sebezpečnosti)
- obchod s oblečením a vybavením domácnosti z druhé ruky, který zaměstnává chovance z náhradních rodin
- program předcházení životním neúspěchům u odmítnuté mládeže WINDA

VÝSLEDKY PROJEKTU

- více než 400 náhradních rodin ve Sdružení
- cca 20 chovanců z náhradních rodin v Lutolu (po celou dobu jejího působení)
- velká oblíbenost obchodů

Právní forma:

- nadace zabývající se hospodářskou činností
- sdružení

Stupeň ekonomické soběstačnosti:

- po zaplacení úvěru – náklady na provozování hospodářské činnosti budou hrazeny z výnosů z obchodů
- příjmy dostačující na pokrytí provozu Rodinného náhradního domova v Lutolu Mokrému a také na pokrytí vlastních vkladů v uskutečňovaných projektech v rámci jiných statutárních činností

SILNÉ STRÁNKY PROJEKTU

- výběr druhu činnosti – čím dál větší zájem o téma náhradního rodičovství
- hospodářská činnost, která generuje zisk – určená na provoz nadace: poskytuje jí stabilitu, zvyšuje nezávislost

NEÚSPĚCHY/PROBLÉMY PŘI REALIZACI

- problémy se získáním úvěru v bance (neuznání úvěruschopnosti i přes sedmnáctiletou spolupráci; nakonec byl úvěr získán v jiné instituci za velmi nevýhodných podmínek)
- potíže se spuštěním poskytování služeb (opravy lodí, nábytku) – také z důvodu potíží se získáním úvěru
- prodlužování se doby mezi rozhodnutím o otevření obchodu a jeho skutečným otevřením
- znejišťující jednání polských drah ohledně pronájmu budovy stanice v Zbąszyni (kde vznikl obchod); situace nadále nevyjasněná: nájemní smlouva na 5 let, není jasné, co dál

Náplast na zdravotní službu SDRUŽENÍ VZÁJEMNÉ POMOCI „FLANDRIA”

CÍL/MISE

- zvýšení přístupnosti zdravotních služeb vysoké kvality
- organizace práce dobrovolníků pro děti, nemocné, seniory a postižené
- činnost na základě příspěvkového systému skupiny kolem 7 000 členů (spotřebitelů lékařských služeb)

KONTEXT

- krize zdravotní služby
- nízká kvalita poskytovaných lékařských služeb
- ztížený přístup k lékařům

ČINNOSTI

- lékárna a lékárenský bod (nižší ceny, farmaceutické porady)
- Neveřejný ústav zdravotní péče: poradna pro léčbu bolesti, ošetrovatelská domácí péče, zubařská ordinace – smlouva s Národním fondem zdraví (služba pro všechny pojištěné)
- obchod a půjčovna s rehabilitačními pomůckami
- Nadace vzájemné pomoci (tábory pro děti z nejchudších rodin, školení, mj. o přizpůsobení agroturistiky potřebám postižených)
- Mezinárodní spartakiáda postižených

VÝSLEDKY PROJEKTU

- několik tisíc příjemců ročně

Právní forma:

- sdružení zabývající se hospodářskou činností
- Neveřejný ústav zdravotní péče

Stupeň ekonomické soběstačnosti:

- 70–80 procent činnosti Sdružení – je hrazeno z hospodářské činnosti (zdravotní služby poskytuje Ústav zdravotní péče, půjčovny, obchody, lékárny)
- náklady na běžný roční provoz: 3,7 mln PLN

SILNÉ STRÁNKY PROJEKTU

- zahraniční partner poskytující pomoc a finanční podporu
- zkušenosti se samosprávou
- orientace v této problematice
- průkopnický charakter záměru
- sehraný vedoucí tým

NEÚSPĚCHY/PROBLÉMY PŘI REALIZACI

- slabá reklama sdružení (nemožnost další replikace)
- ohrožení z důvodů politické nestability a měnících se právních předpisů
- narůstající problémy s nalezením kvalifikovaných pracovníků (emigrace lékařů i zdravotních sester z důvodů lepších výdělků v zahraničí)

CÍL/MISE

- sociální a pracovní reintegrace nezaměstnaných žen kolem 50 let

KONTEXT

- nízká pracovní aktivita – jeden z největších problémů polského pracovního trhu
- málo zaměstnaných ve skupině lidí nad 50 let

ČINNOSTI

- družstvo zaměstnalo 7 žen po padesátce (pracují jako ošetřovatelky v Centrální klinické nemocnici v Katovicích)
- smlouva o spolupráci mezi družstvem a nemocnicí
- úkoly ošetřovatelek: péče o hygienu pacientů, pomoc během jídla, provádění jednoduchých ošetřovatelských výkonů (např. měření tlaku), přeprava nemocných a vzorků (zkumavek) na vyšetření

VÝSLEDKY PROJEKTU

- zlepšení standardů pomoci nabízené pacientům v nemocnici
- vytvoření pracovních míst pro osoby po 50

Právní forma:

- sociální družstvo

Stupeň ekonomické soběstačnosti:

- 100%
- náklady na běžný provoz - kolem 10 tisíc PLN za měsíc (především výplaty pro členky družstva)

SILNÉ STRÁNKY PROJEKTU

- možnost získání zajímavé a nové profese
- odborná příprava na výkon profese
- zapojení sítě podpory (nevládních organizací, okresních pracovních úřadů, poradenských organizací, školících firem a místních orgánů samosprávy)

NEÚSPĚCHY/PROBLÉMY PŘI REALIZACI

- vyšší náklady na provoz družstva z toho důvodu, že nebyla poskytnutá refundace pojistného z výplat členek (odmítnutí ze strany pracovního úřadu – členky družstva spadají pod jiný úřad práce a refundaci uskutečňuje úřad příslušný s ohledem na sídlo společnosti)
- problém s harmonogramem splatností – nemocnice má provádět platbu za své závazky v průběhu 21 dnů od provedení služby (cca kolem 25. dne každého měsíce), platby pro zaměstnance musí být provedeny do 10. dne každého měsíce
- neshody v týmu